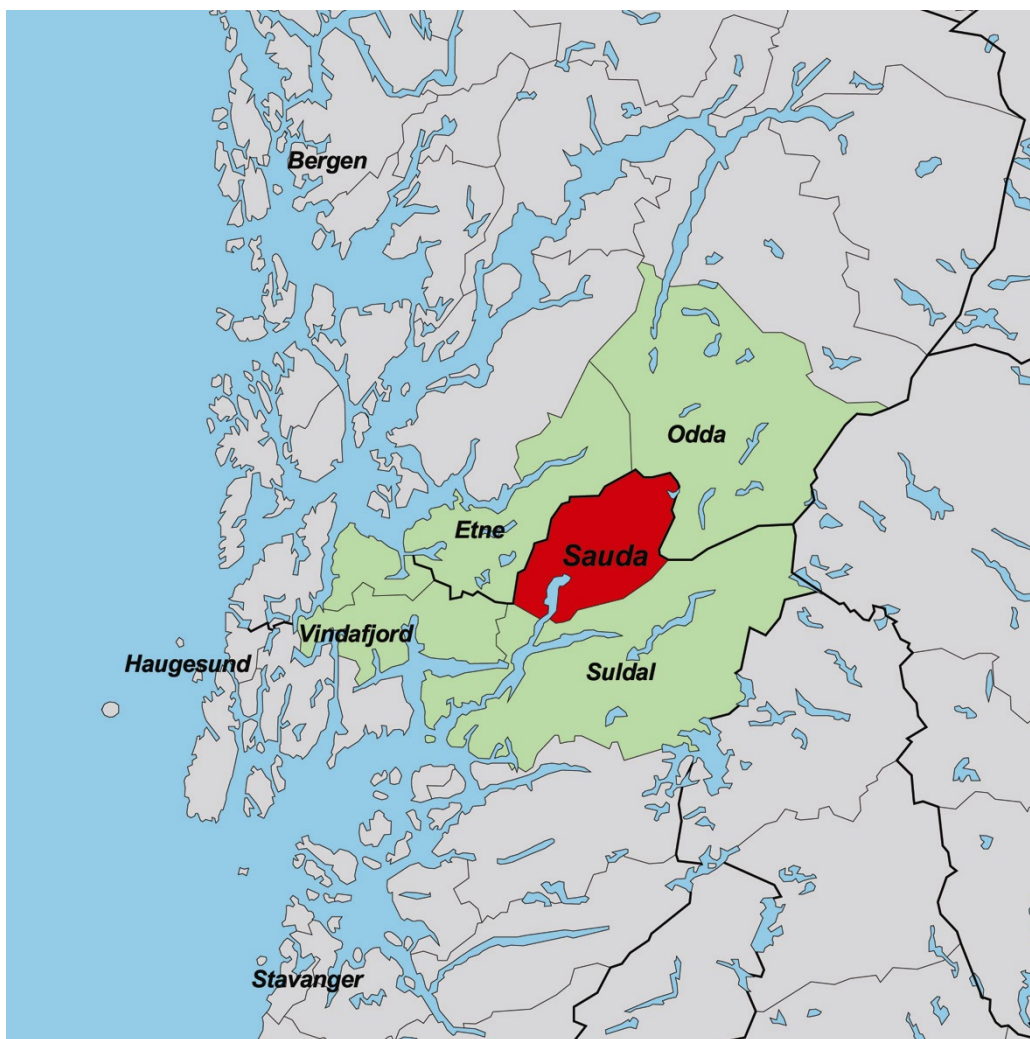

Næringsanalyse for Sauda

**Av
Knut Vareide**

**Telemarkforskning-Bø
Arbeidsrapport 33/2007**

Forord

Denne næringsanalysen er utarbeidet på oppdrag fra Sauda Vekst AS.

Næringsanalysen baserer seg på tilgjengelig statistikk, som er innhentet fra Brønnøysundregisteret og Statistisk Sentralbyrå. Formålet med næringsanalysen er å vise hvordan næringsutviklingen har vært i Sauda de siste årene, sammenliknet med andre deler av landet og nabokommuner.

Forsker Knut Vareide har gjennomført analysene og skrevet denne rapporten.

Bø 30. november 2007

Knut Vareide

© Telemarksforskning-Bø 2007
Arbeidsrapport nr. 33/2007
ISSN 0802-3662

Telemarksforskning-Bø
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 15 00
Fax: 35 06 15 01

Rapporten kan lastes ned fra:
www.telemarksforskning.no

Innhold

Forord.....	2
Innhold.....	3
Oppsummering	4
Befolkning	5
Arbeidsplasser og næringsstruktur.....	7
Pendling	9
Attraktivitet.....	11
Vekst	14
Lønnsomhet.....	15
Nyetableringer	16
Næringslivsindeksen.....	17

Oppsummering

Sauda er en industrikommune, ettersom nesten halvparten av de private arbeidsplassene er i industrien. Sysselsettingen i industrien har imidlertid gått ned de siste årene, og andre deler av næringslivet har ikke kunnet kompensere for dette. Dermed har antall arbeidsplasser sunket, og en stadig større andel av befolkningen blir pendlere til andre kommuner.

Sauda har hatt nedgang i folketallet i nær alle de siste 40 årene. Som følge av en relativt gammel befolkning, er det et ganske stort fødselsunderskudd. Dermed må kommunen ha netto innflytting for å opprettholde folketallet.

I denne rapporten presenteres også resultatene av attraktivitetsbarometeret. Attraktivitetsbarometeret måler forskjellen mellom faktisk flytting mellom kommunen og andre deler av landet opp mot forventet flytting, ut fra endringer i antall arbeidsplasser. Resultatet for Sauda er at kommunen har mindre utflytting enn forventet. Kommunen greier derfor i stor grad å holde på befolkningen selv om antall arbeidsplasser synker. Dette indikerer at Sauda er en attraktiv kommune å bo i. Tar en også i betraktning at Sauda er relativt isolert fra alternative arbeidsmarkeder, noe som er negativt for innflyttingen, er dette resultatet enda mer overraskende.

Næringslivet i Sauda har en stor andel vekstforetak. Andelen vekstforetak er langt over landsgjennomsnittet, og også over gjennomsnittet for Rogaland, som er vekstfylke nummer en i Norge.

Lønnsomheten i næringslivet i Sauda er også god i forhold til landsgjennomsnittet, men litt under gjennomsnittet for Rogaland, som også er fylket i landet med det mest lønnsomme næringslivet.

Etableringsfrekvensen i Sauda er under landsgjennomsnittet, men tar vi i betraktning ulempene med en uheldig bransjestruktur og synkende befolkning, er antallet nyetableringer likevel høyere enn forventet.

Når vi gjør en samlet vurdering av næringsutviklingen i Sauda med næringslivsindeksen, framtrer næringslivet i Sauda som svært vellykket i 2006. Næringslivet i Sauda er rangert som nummer 50 av de 431 kommunene i landet. Dette resultatet er imponerende, når vi tar i betraktning de negative ringvirkningene fra nedgangen i industrisysselsettingen og den synkende befolkningen.

Befolkning

I dette kapitlet presenteres befolkningsutviklingen i Sauda og nabokommuner. Data er hentet fra statistikkbanken i SSB.

Folketallsutvikling i Sauda 1951-2007

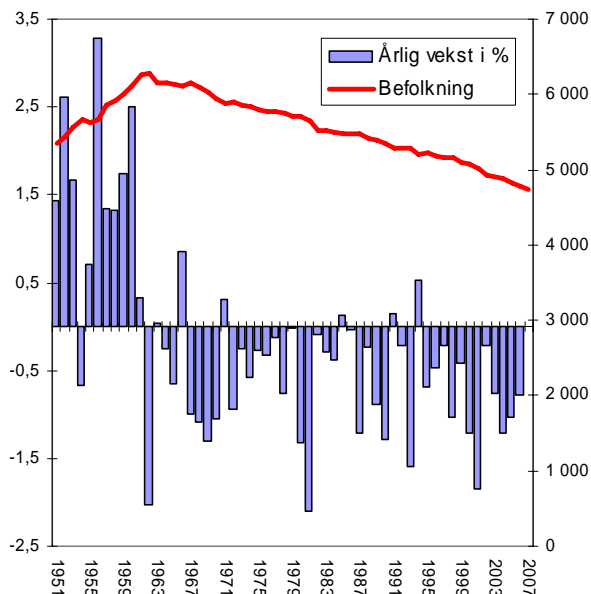
Befolkningen i Sauda nådde sitt hittil høyeste nivå i 1962, da befolkningen var på 6 283.

Befolkningen i Sauda økte raskt på 50-tallet. Økende antall sysselsatte i industrien var antakelig drivkraften for denne veksten.

Fra 60-tallet og utover har befolkningen sunket, i noen år opp mot 2 prosent.

Befolkningsreduksjonen i 2006 var på 37 personer, tilsvarende 0,8 prosent. Samme år økte befolkningen i Norge med 0,9 prosent.

1. januar 2007 var det 4 732 personer bosatt i kommunen.

Figur 1: Utviklingen i folketallet i Sauda (høyre akse) og årlige vekstrater (venstre akse).

Befolkningsutvikling i Sauda og nabokommuner

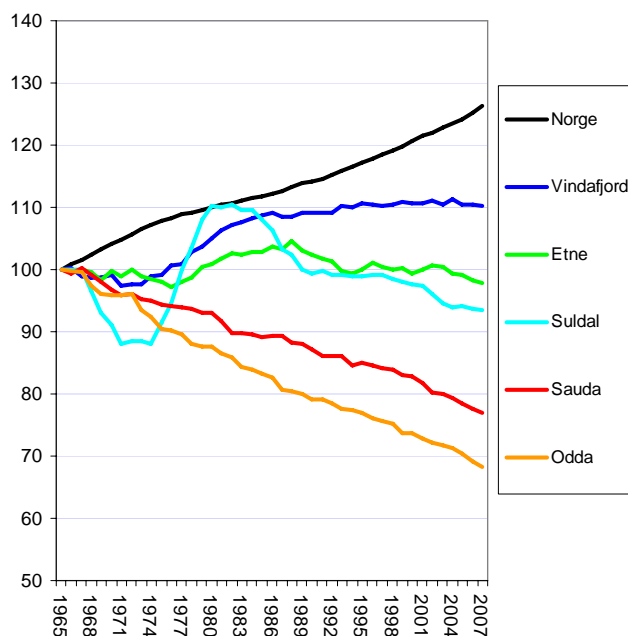
I diagrammet til høyre er befolkningsutviklingen i Sauda og andre kommuner i regionen indeksert, slik at befolkningen i 1965=100. På den måten kan en sammenlikne utviklingen i kommunene.

Vi ser at Sauda og Odda har hatt en jevn nedgang i folketallet i hele perioden.

Etne og Suldal har også hatt befolkningsnedgang, men langt mindre enn Sauda og Odda.

Vindafjord hadde vekst i befolkningen på 1970-tallet, og stabilt folketall etter.

Alle kommunene har imidlertid hatt svakere utvikling enn Norge som helhet, spesielt de siste årene. Sentraliseringen har vært sterkere de siste årene enn tidligere.

Figur 2: Folketall i Sauda og nabokommuner, indeksert slik at 1965 = 100. Data: SSB.

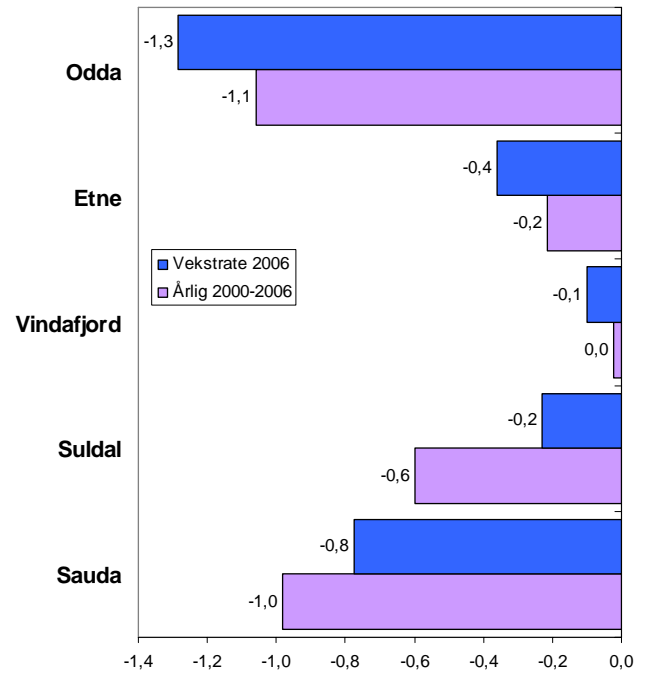
Endring folketall etter 2000

I figuren til høyre er årlige vekstrater vist for 2006 og perioden 2000-2006.

Sauda har hatt en gjennomsnittlig nedgang i folketallet på en prosent årlig i de siste syv årene. I 2006 var nedgangen på 0,8 prosent.

Alle nabokommunene hadde også nedgang i folketallet, både etter 2000 og i 2006.

Odda hadde enda sterkere nedgang i folketallet enn Sauda, mens de andre kommunene hadde lavere nedgang.

Figur 3: Prosentvise årlige endringsrater i folketall fra 1. jan 2000 til 1. jan 2007, og fra 1. jan 2006 til 1. jan 2007-.

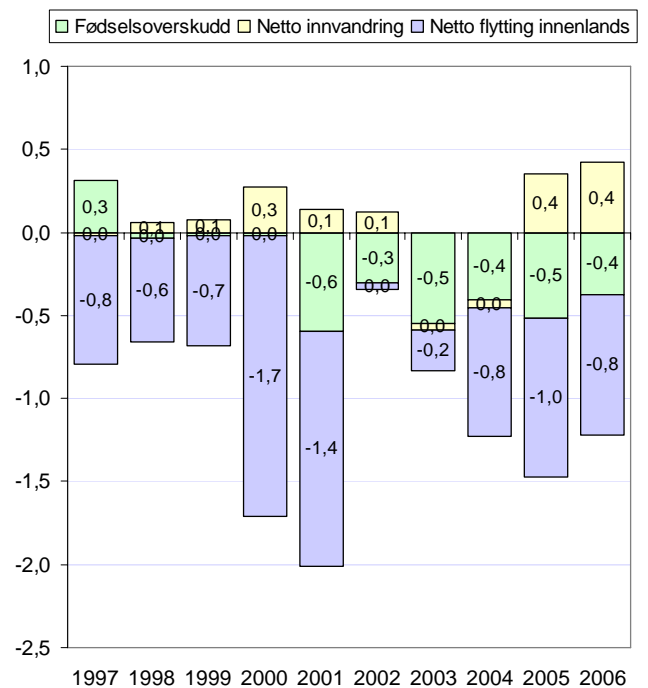
Befolkningsendringer etter 2000

I figuren til venstre er befolkningsendringene etter 1. januar 2000 brutt ned på fødselsoverskudd (fødte - døde), netto innenlands flytting og netto innvandring fra utlandet.

Sauda har hatt et fødselsunderskudd i de siste seks årene. Fødselsunderskuddet er ganske stort, og bidrar alene til en nedgang i befolkningen på omtrent en halv prosent årlig.

I de siste to årene har det komme flere innvandrere direkte fra utlandet til Sauda. Dette har bidratt til redusert nedgang på 0,4 prosent årlig.

Det største problemet er innenlands flytting. I de tre siste årene har årlig netto utflytting fra Sauda til andre deler av landet vært i underkant av en prosent av befolkningen.

Figur 4: Fødselsoverskudd, netto innvandring og netto innenlandsk flytting mellom 1. jan 2000 og 1. januar 2007 i prosent av folketall i Sauda.

Arbeidsplasser og næringsstruktur

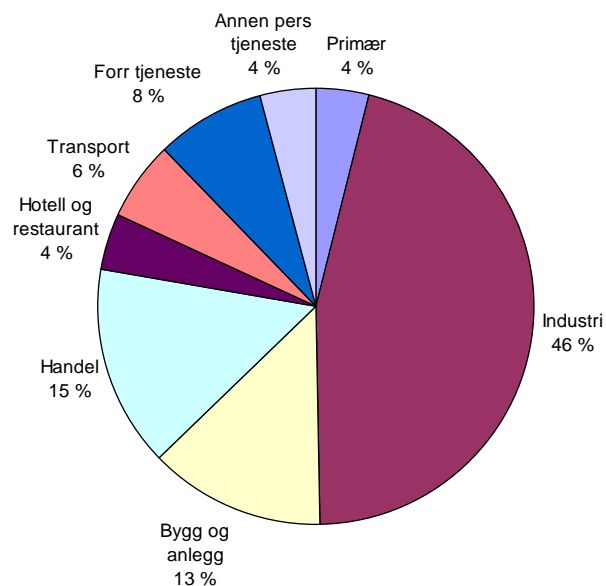
I dette kapitlet ser vi på næringsstrukturen og utviklingen i antall arbeidsplasser i Sauda, basert på registerbasert sysselsettingsstatistikk fra SSB.

Privat næringsliv i Sauda

I figuren til høyre ser vi hvordan arbeidsplassene i privat sektor er fordelt mellom hovedbransjer i 2006.

Industrien er største næring, og har 46 prosent av arbeidsplassene i privat sektor.

Handel er nest største bransje, mens bygg og anlegg er på tredje plass. Det er ganske få arbeidsplasser i de andre bransjene.

Figur 5: Andel sysselsatte i Sauda i 2006 innenfor ulike bransjer, privat sektor.

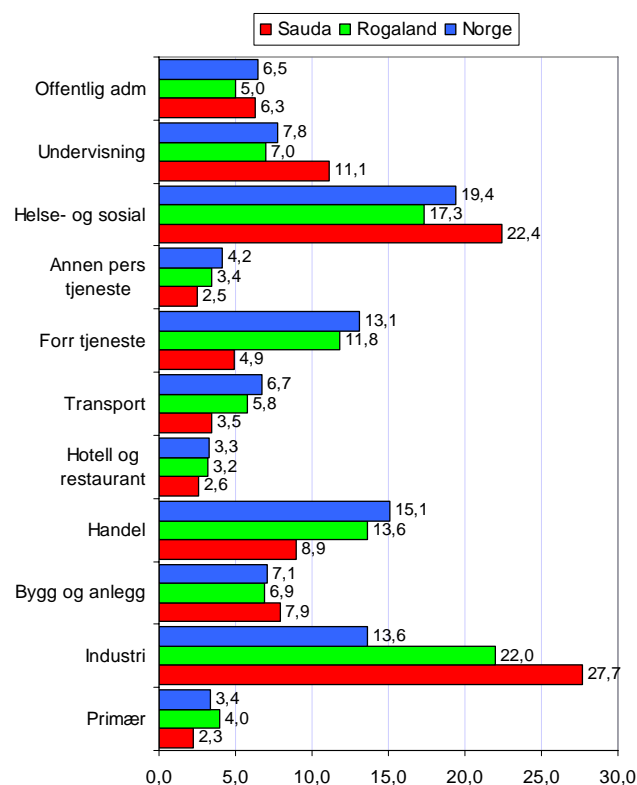
Næringsstruktur i Sauda, Rogaland og Norge

Vi kan sammenlikne næringsstrukturen i Sauda med næringsstrukturen i Rogaland og Norge, som vist i figuren til høyre. Her er også offentlig sektor med.

Vi ser at Sauda er en industrikommune, med hele 27,7 prosent av alle arbeidsplassene i industrien.

Sauda har relativt få arbeidsplasser i de tjenesteytende bransjene, hotell og restaurant og transport.

Det er forholdsvis mange ansatte i undervisning og helse og sosialtjenester, som hovedsakelig er offentlige arbeidsplasser.

Figur 6: Andel sysselsatte innenfor ulike bransjer, privat og offentlig sektor.

Strukturendringer i Sauda

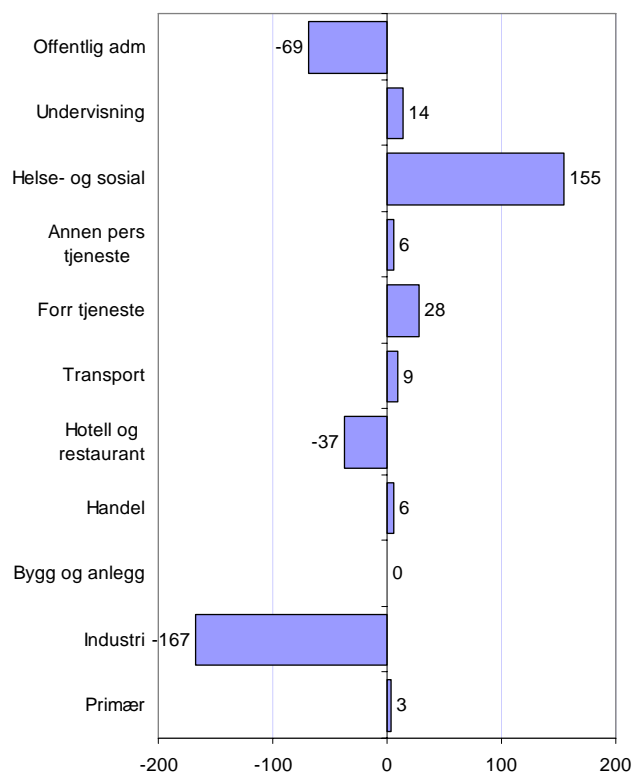
I figuren til høyre har vi vist endringene i antall arbeidsplasser i hovedbransjer i Sauda mellom 2000 og 2006.

Det forsvant 167 arbeidsplasser i industrien mellom 2000 og 2006. Dette tapet utgjorde 8,2 prosent av arbeidsplassene i kommunen.

I offentlig administrasjon og hotell og restaurant var det også en nedgang med henholdsvis 69 og 37 arbeidsplasser,

Samtidig økte antall ansatte i helse og sosialtjenester med 155.

I bransjene handel, transport, tjenesteyting og undervisning økte også antall arbeidsplasser.

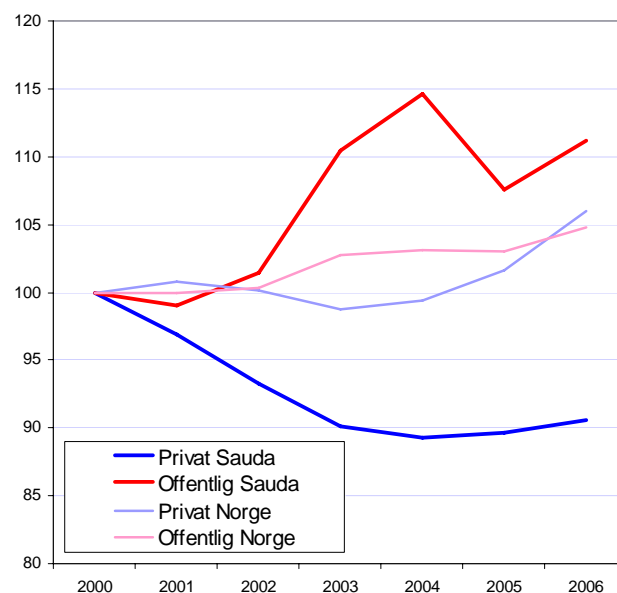

Figur 7: Endring i antall arbeidsplasser fra 2000 til 2006 i Sauda.

Utvikling private og offentlige arbeidsplasser

Det har vært en vekst i offentlige arbeidsplasser i Norge de siste årene. Siden 2000 har antall offentlige arbeidsplasser økt med 4,7 prosent. I Sauda har antall offentlige arbeidsplasser økt med 11,1 prosent i samme periode. Det er kommunal sektor som har økt i denne perioden i Sauda. Statistikken fra SSB viser et litt pussig fall i kommunale arbeidsplasser i 2005.

Sauda hadde sterk nedgang i privat sektor fra 2000 til 2003. I disse tre årene sank antall arbeidsplasser i privat sektor med over ti prosent. Etter dette har antall private arbeidsplasser økt, men bare marginalt.

Figur 8: Utvikling i antall sysselsatte, privat og offentlig i Sauda og Norge.

Pendling

I dette kapitlet presenteres statistikk over pendling. Data er hentet fra SSB: Registerbasert sysselsettingsstatistikk.

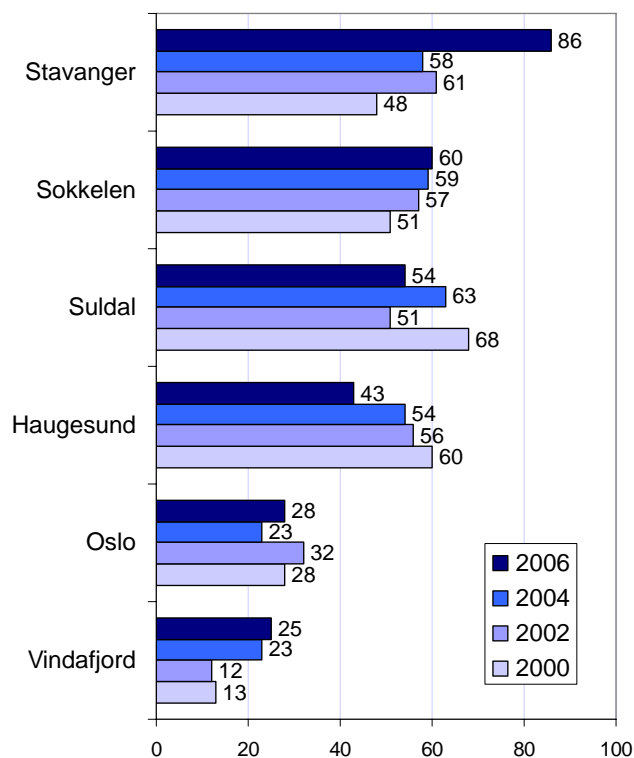
Utpendling fra Sauda

Figuren til høyre viser hvor folk fra Sauda pendler til.

Stavanger har flest pendlere fra Sauda. Det var 86 personer bosatt i Sauda som hadde arbeidssted i Stavanger i 2006. Det har vært en økning av pendlere til Stavanger fra 2000 til 2006. Haugesund hadde flere pendlere fra Sauda i 2000, men her har antallet pendlere fra Sauda blitt redusert de siste årene.

60 personer arbeidet i Nordsjøen i 2006.

Av nabokommunene var det mest pendling til Suldal og Vindafjord.

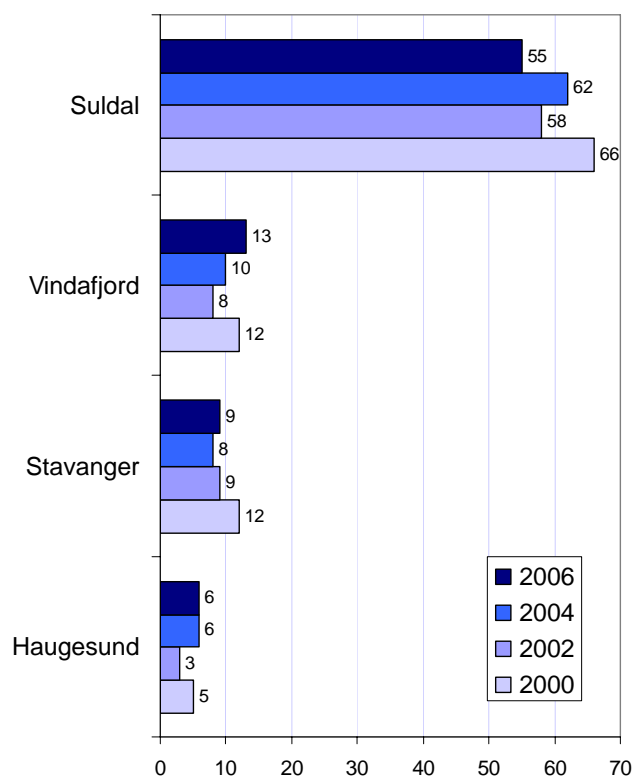
Figur 9: Antall sysselsatte bosatt i Sauda, som pendler til andre kommuner.

Innpending til Sauda

Det er færre som pendler inn til Sauda, enn som pendler ut.

Flest innpendlere kommer fra nabokommunen Suldal. Herfra kom 55 pendlere i 2006.

Det er ganske liten innpendling fra andre kommuner.

Figur 10: Antall sysselsatte bosatt utenfor Sauda som pendler til Sauda.

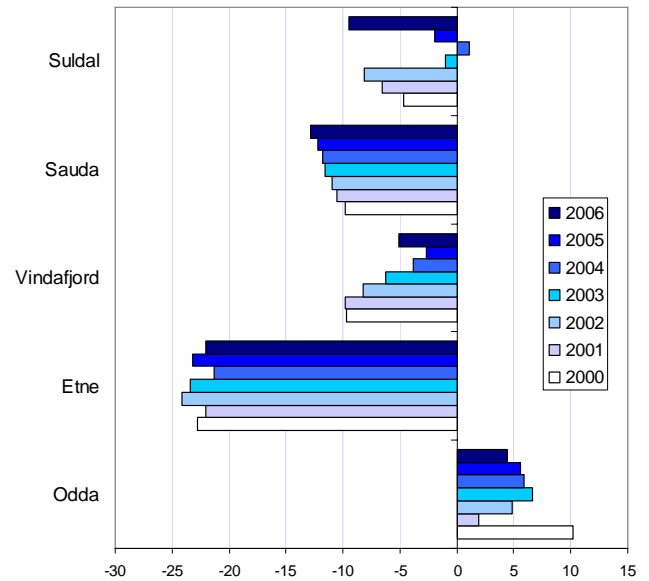
Netto pendling

Netto pendling regnes ut gjennom å se på avviket mellom innpendling og utpendling i prosent av antall arbeidstakere. Dersom tallet er positivt er det et overskudd på arbeidsplasser i kommunen.

Sauda har et underskudd på arbeidsplasser. 12,8 av arbeidstakerne i kommunen er avhengige av å pendle ut av kommunen. Underskuddet på arbeidsplasser har økt i de siste årene.

Av nabokommunene har Etne langt større netto utpendling, mens Suldal og Vindafjord har mindre netto utpendling.

Odda har overskudd på arbeidsplasser, og netto innpendling.

Figur 11: Netto pendling i Sauda og nabokommuner i prosent av arbeidstakerne. Data: SSB.

Arbeidsmarkedsintegrasjon

Arbeidsmarkedsintegrasjon regnes ut gjennom å se på summen av brutto utpendling og innpendling i prosent.

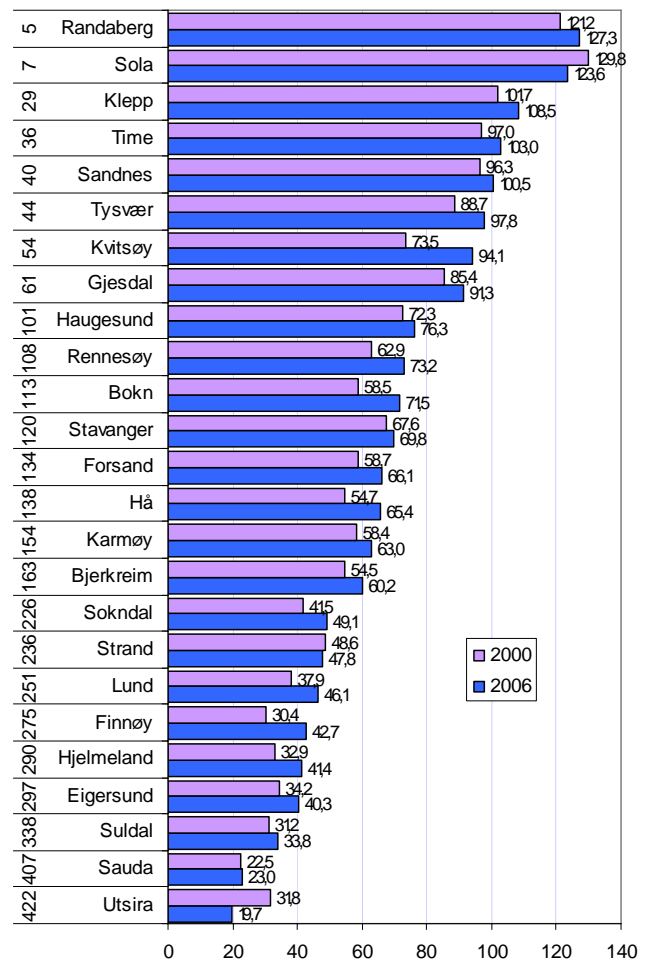
Dette sier noe om hvor integrert arbeidsmarkedet i området er med arbeidsmarkedene utenfor området.

I figuren har vi målt arbeidsmarkedsintegrasjonen i Sauda og de andre kommunene i Rogaland.

Sauda har svært liten pendling både inn og ut, i prosent av folketallet. Arbeidsmarkedet i Sauda er dermed svært lite integrert med arbeidsmarkedet utenfor kommunen.

Dette medfører at det er sterkere sammenheng mellom nærings- og befolkningsutviklingen i Sauda enn andre steder.

Samtidig viser attraktivitetsbarometeret at kommuner med lav arbeidsmarkedsintegrasjon er mindre attraktive. Folk foretrekker å flytte til kommuner hvor det er muligheter til å pendle ut av kommunen, da dette gir større valgmuligheter for arbeid, spesielt for toinntektsfamilier.

Figur 12: Arbeidsmarkedsintegrasjon, innpendling + utpendling i prosent av arbeidstakerne.

Attraktivitet

Vi måler attraktivitet¹ gjennom å se på kommunens netto innenlands flytting, i forhold til vekst i arbeidsplasser. Netto flytting er differansen mellom inn- og utflytting.

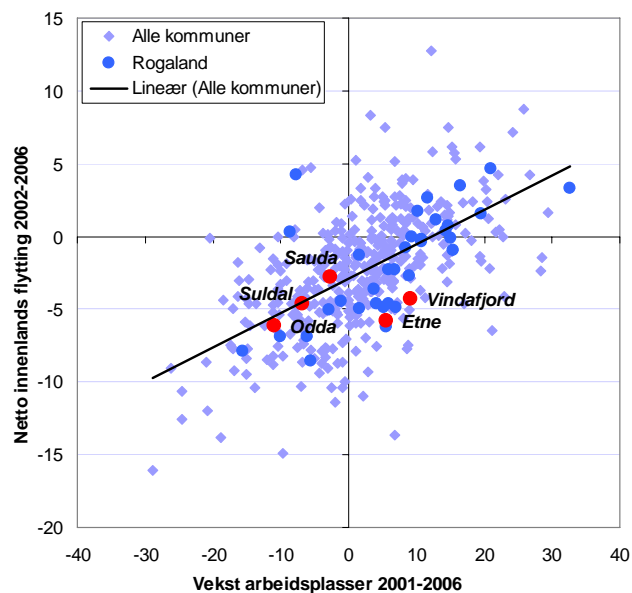
Det er normalt en positiv sammenheng mellom nettoflytting og arbeidsplasser, som vist med linjen i diagrammet. Noen kommuner har imidlertid en bedre flyttebalanse enn veksten i arbeidsmarkedet tilsier, og disse vil vi derfor karakteriserer som attraktive. Kommuner som evner å trekke til seg innbyggere, vil i neste omgang også få stimulert næringslivet gjennom økt lokal etterspørsel. Attraktivitet blir viktigere, ettersom stadig større andel av sysselsettingen i næringslivet er rettet mot lokal etterspørsel. Folk pendler også stadig mer, og dermed blir det en svakere sammenheng mellom arbeidsplasser og befolkning.

I diagrammet ser vi at Sauda hadde nedgang i antall arbeidsplasser fra 2001 til 2006. Sauda hadde også netto utflytting til andre deler av landet i denne femårsperioden, men utflyttingen var ikke så stor som forventet. Det kan vi se av at Sauda ligger over forventningslinjen. Dermed framstår Sauda som en attraktiv kommune.

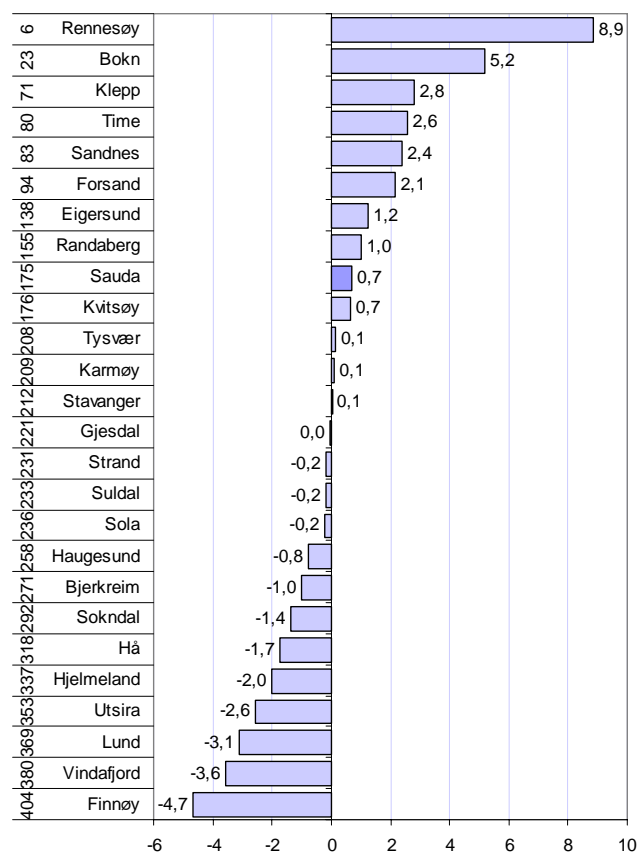
Nabokommunen Suldal har enda større nedgang i arbeidsplassene, og har en utflytting i tråd med forventningslinjen.

De andre nabokommunene Odda, Etne og Vindafjord ligger alle under forventningslinjen, og framstår med det som lite attraktive. Etne og Vindafjord hadde vekst i antall arbeidsplasser i perioden, men hadde likevel større netto utflytting enn Sauda.

Vi så imidlertid av figur 4 at Sauda har mye større utflytting de tre siste årene, og dermed kan det hende at kommunen synker på attraktivitetsindeksen de neste årene. Utflyttingen så langt i 2007 har imidlertid vært svært liten.

Figur 13: Sammenhengen mellom nettoflytting og endring i arbeidsplasser i kommuner i Norge.

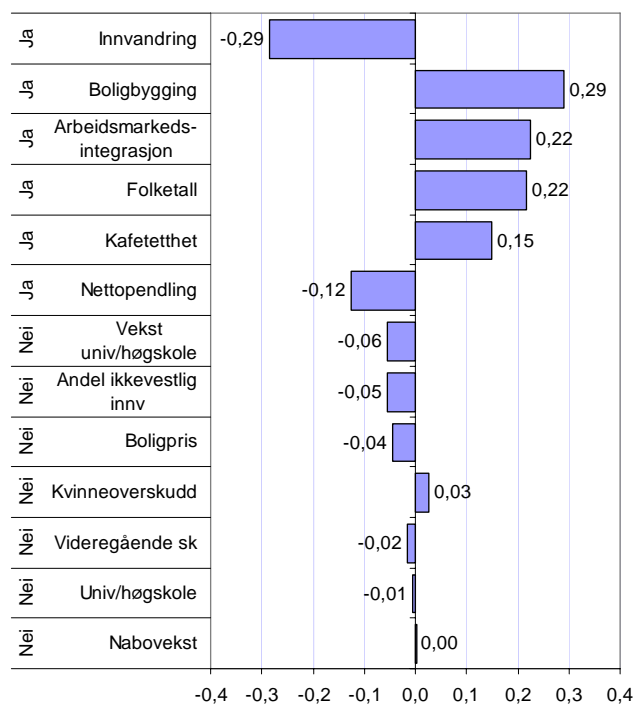

Figur 14: Attraktivitetsindeksen for kommuner i Rogaland, periode 2002-2006. Tallene til venstre angir rangering på attraktivitetsbarometeret blant de 431 kommunene i Norge.

Hva forklarer attraktivitet i kommunene?

Norske kommuners attraktivitet er analysert² sammen med en rekke andre kjennetegn ved kommunene, for å forsøke å forklare variasjonen i attraktivitet.

Resultatene av denne statistiske analysen er vist i figur 15.

Figur 15: Sammenheng mellom ulike forklaringsfaktorer og nettoutflytting, justerte betaverdier. Forhold som har signifikant betydning er markert med "ja" til venstre i figuren.

Innvandring. Kommuner med høy innvandring i perioden har lavere attraktivitet. Forklaringen på dette er antakelig at mange distriktskommuner med problemer med synkende folketall har hatt høy innvandring i perioden. Innvandrerne er imidlertid svært mobile, og flytter ofte fra den kommunen de innvandrer til. Statistisk sett fører 100 innvandrere i perioden til netto utflytting på 73.

Boligbygging. Det er en klar positiv sammenheng mellom boligbygging og innflytting. Årsakssammenhengen her går antakelig begge veier. Høy innflytting fører

til økt boligbygging, men kommunens tilrettelegging for boligbygging vil også kunne bety høyere innflytting. Det siste vil antakelig være mest merkbart i pressområder.

Arbeidsmarkedsintegrasjon er positivt for attraktiviteten. Kommuner som har gode pendlingsmuligheter er mer attraktive.

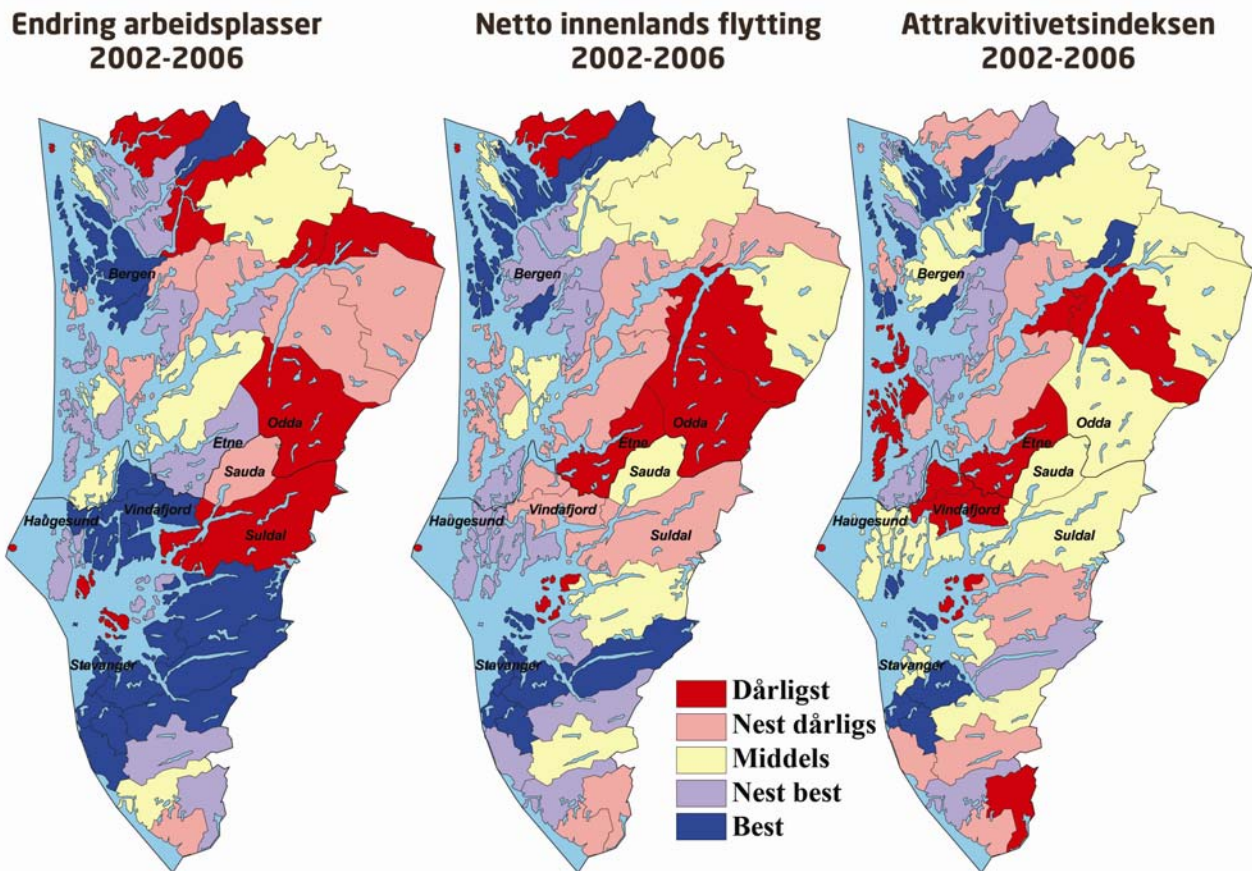
Størrelsen på **folketallet** i seg selv er attraktivt. Folkerike kommuner trekker til seg innflyttere.

Høy **kafetetthet** er positivt for attraktiviteten. Kafetettheten er her målt som antall ansatte i barer, puber, kafeer og restauranter i prosent av befolkningen.

Nettoppendling virker negativt. Dette betyr at kommuner med høy netto utpendling har en tendens til å være mer attraktive. Dette er noe overraskende, ettersom kommuner med netto innpendling har overskudd på arbeidsplasser. Rent intuitivt skulle en forvente at slike kommuner trekker til seg nye innbyggere. En forklaring på dette er at kommuner med underskudd på arbeidsplasser kan sies å ha overskudd på folk. Dette overskuddet har kommunen opparbeidet seg over tid, kanskje nettopp fordi det er attraktivt å bosette seg der.

Sauda har lav boligbygging, og svært lav arbeidsmarkedsintegrasjon med omgivelsene. Dette trekker attraktiviteten nedover, og på den bakgrunn er det nesten overraskende liten utflytting fra kommunen. "Statistisk sett" burde netto utflytting vært 2,2 prosent høyere i denne femårsperioden.

Kart attraktivitetsbarometer

Figur 16: Attraktivitetsbarometeret for kommuner i Rogaland og Hordaland. Fargene angir regionens/kommunens rangering i forhold til de andre regionene/kommunene³.

I kartene over har vi illustrert metoden i attraktivitetsbarometeret trinn og trinn.

Til venstre ser vi endringene i antall arbeidsplasser siste fem år. Her ser vi at mange kommuner i Rogaland, og i Bergen og omegn har hatt sterk vekst i antall arbeidsplasser. Sauda er markert med lyse rødt, som betyr at kommunen er blant de med nest dårligst utvikling. Naboeene Suldal og Odda er blant kommunene med sterkest nedgang i antall arbeidsplasser i perioden, mens Vindafjord er blant kommunene med sterkest vekst.

I midten ser vi netto innenlands flytting. Her er Sauda middels blant norske kommuner. Flertallet av kommunene i landet har netto utflytting, slik at Sauda, med relativt lav netto utflytting er omtrent som gjennomsnittet av kommunene. Nabokommunene Etne og Odda

er blant kommunene med størst netto utflytting til andre deler av landet.

Til høyre ser vi resultatene fra attraktivitetsbarometeret. Her er Sauda i kategorien middels, sammen med Odda og Suldal. Odda og Suldal hadde begge ganske sterk utflytting, men her hadde også antall arbeidsplasser sunket, slik at dette er forventet.

Etne og Vindafjord er begge i kategorien minst attraktive kommuner. I disse kommunene har det vært god utvikling i antall arbeidsplasser, men likevel stor utflytting til andre deler av landet.

Vekst

For å undersøke regionale variasjoner i næringslivets vekst, har vi målt hvor stor andel av foretakene i ulike områder som har omsetningsvekst høyere enn prisstigningen⁴. Datakilde i dette kapitlet er regnskapsregisteret i Brønnøysund.

Andel vekstforetak i Sauda, Rogaland og Norge

I figuren ser vi utviklingen i andel vekstforetak i Sauda, Rogaland og Norge i perioden 1999-2006.

Næringslivet i Sauda har hatt god vekst i de siste årene. I de to siste årene har andelen vekstforetak i Sauda ligget langt over både fylkes- og landsgjennomsnitt.

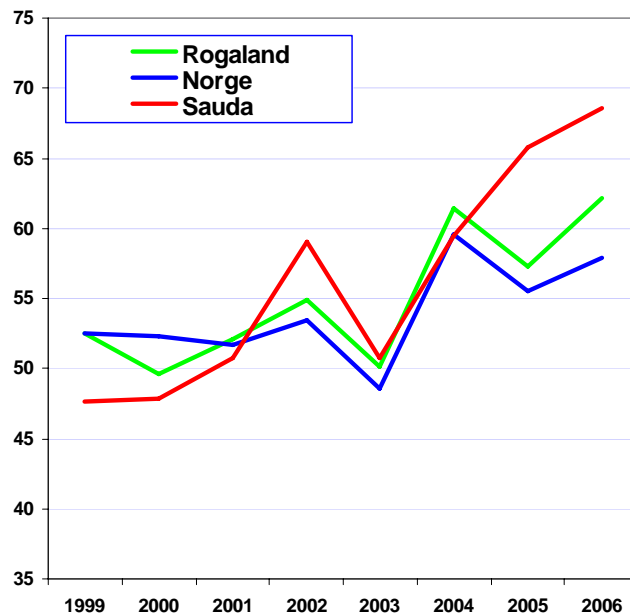
Andel vekstforetak i Sauda og nabokommuner

Nabokommunene til Sauda har også hatt en høy andel vekstforetak de siste årene.

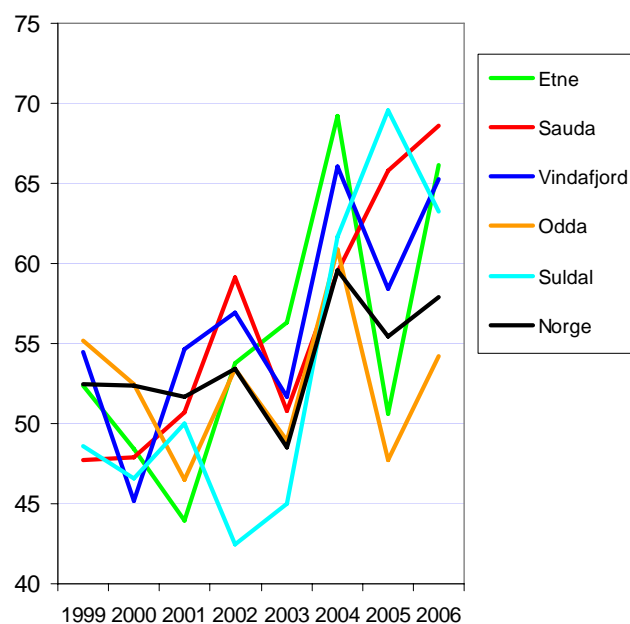
Suldal og Vindafjord har begge hatt en høyere andel vekstforetak enn landsgjennomsnittet de siste tre årene. Etne hadde høy andel vekstforetak i 2004 og 2006.

Odda har imidlertid hatt lavere andel vekstforetak enn landsgjennomsnittet ti siste to årene.

Sauda har høyere andel vekstforetak enn alle nabokommunene i 2006.

Figur 17: Andel av regnskapspliktige foretak med realvekst i omsetning.

Figur 18: Andel av regnskapspliktige foretak med realvekst i omsetning.

Lønnsomhet

Regionale variasjoner i næringslivets lønnsomhet måler vi gjennom å se på andelen foretak som har positivt resultat før skatt. Datakilde i dette kapitlet er regnskapsregisteret i Brønnøysund.

Lønnsomhet i Sauda, Rogaland og Norge

Næringslivet i Rogaland er kjennetegnet av høy lønnsomhet. I hele perioden fra 1998 til 2006 har det vært høyere andel lønnsomme foretak i Rogaland enn landsgjennomsnittet.

Næringslivet i Sauda kan ikke vise til samme lønnsomhet som resten av fylket. Andelen lønnsomme foretak i Sauda har vært vekselvis høyere og lavere enn landsgjennomsnittet. I 2006 økte imidlertid andelen lønnsomme foretak kraftig i Sauda, til et nivå godt over landsgjennomsnittet.

Lønnsomhet i Sauda og nabokommuner

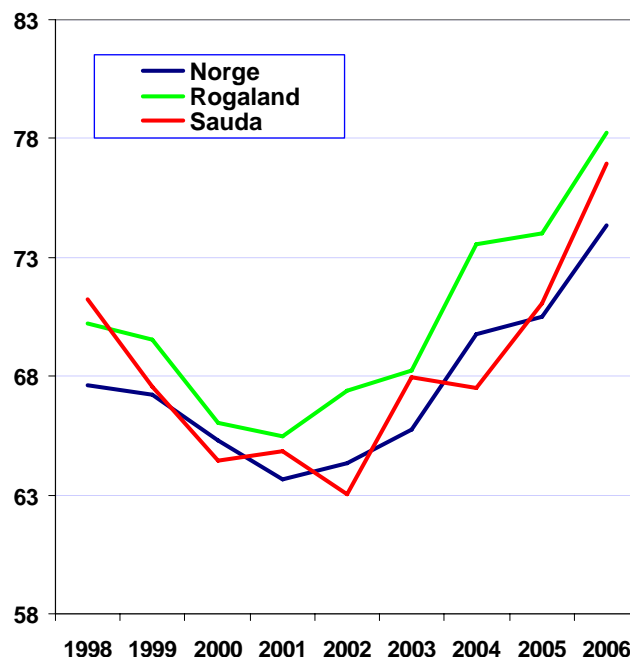
I figuren har vi sammenliknet lønnsomheten i næringslivet i Sauda med nabokommunene.

Næringslivet i Sauda har hatt små svingninger i andel lønnsomme foretak, sammenliknet med nabokommunene, og har stort sett ligget ganske nært landsgjennomsnittet.

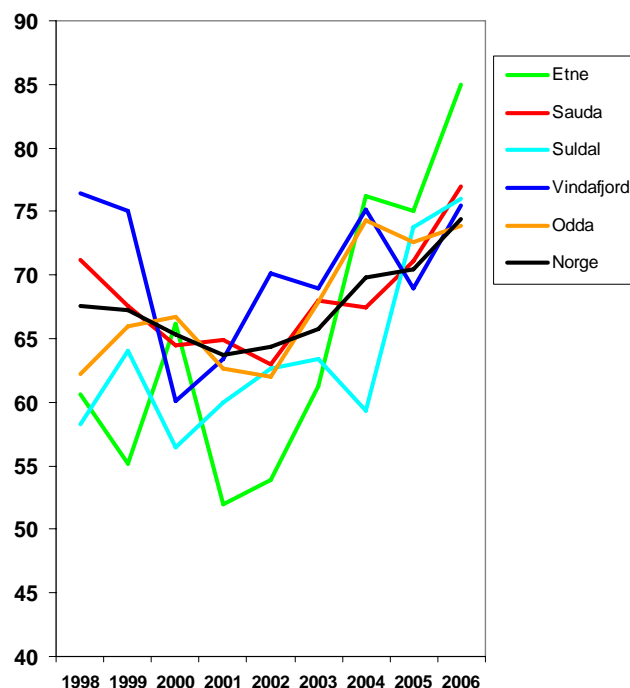
Etne har hatt det mest lønnsomme næringslivet de siste tre årene.

Sauda har nest høyest andel lønnsomme foretak i 2006, men Suldal og Vindafjord har bare marginalt lavere andel lønnsomme foretak siste året.

Odda er eneste kommune av disse, med en andel lønnsomme foretak under landsgjennomsnittet.

Figur 19: Prosentvis andel av regnskapspliktige foretak med positivt resultat.

Figur 20: Prosentvis andel av regnskapspliktige foretak med positivt resultat.

Nyetableringer

Vi kan måle etableringsaktiviteten i ulike områder gjennom å se på antall nyregistrerte⁵ foretak i Enhetsregisteret i prosent av eksisterende foretak.

Etableringsfrekvens i Sauda, Rogaland og Norge

Etableringsfrekvensen i Rogaland og Norge har vært ganske lik i de siste årene, men med litt høyere frekvens i Rogaland.

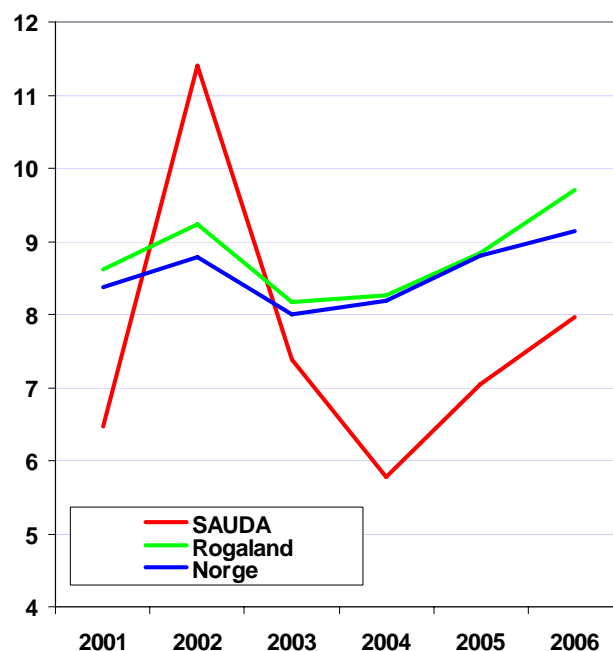
Sauda hadde mange nyetableringer i 2002, man har i de andre årene hatt lavere etableringsfrekvens enn landsgjennomsnittet.

De tre siste årene har etableringsfrekvensen ligget langt under landsgjennomsnittet. I 2006 var etableringsfrekvensen i Sauda 8,0, mot 9,1 på landsbasis.

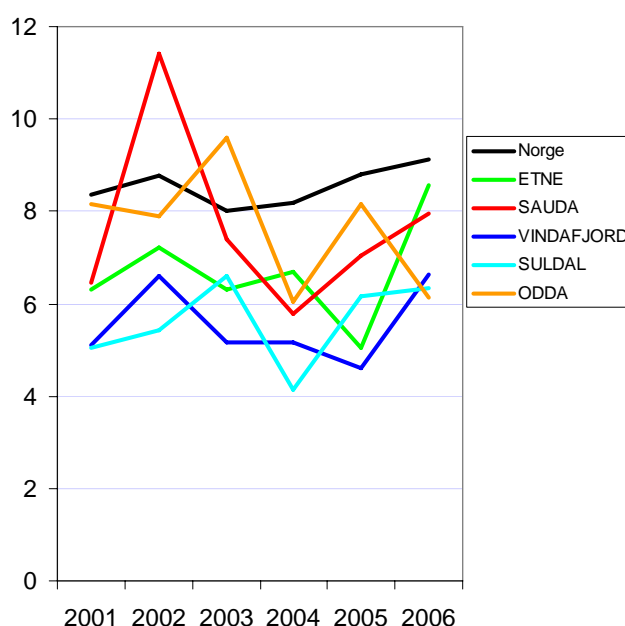
Etableringsfrekvens i Sauda og nabokommuner

Både Sauda og nabokommunene har stort sett hatt lavere etableringsfrekvens enn landsgjennomsnittet de siste årene. Unntakene er Sauda i 2002 og Odda i 2003. I de tre siste årene har ingen av kommunene hatt etableringsfrekvens som landsgjennomsnittet. Dette skyldes hovedsakelig bransjestrukturen, med relativt få tjenesteytende bedrifter, og mange bedrifter i industri og landbruk.

Etableringsfrekvensen i Sauda er faktisk høyere enn forventet, gitt bransjestrukturen i kommunen og det fallende folketallet.

Figur 21: Etableringsfrekvens i Sauda, Rogaland og Norge.

Figur 22: Etableringsfrekvens i Sauda og nabokommuner.

Næringslivsindeksen

Næringslivsindeksen⁶ for kommuner er sammensatt av de fire indikatorene:

- andel foretak med positivt resultat
- andel foretak med realvekst i omsetning
- etableringsfrekvens
- næringstetthet⁷.

Kommunenes rangering for de fire områdene blant landets 431 kommuner legges sammen, slik at laveste tall gir best resultat. Deretter rangeres kommunene fra 1 til 431 igjen⁸.

Utviklingen i Sauda

Saudas utvikling på næringslivsindeksen er vist i figuren til høyre. Sauda er her sammenliknet med alle de andre kommunene i landet, slik at verdien 1 betyr beste kommune i landet, mens 431 betyr dårligste kommune i landet. En plassering som nr 216 er akkurat middels blant kommunene (median).

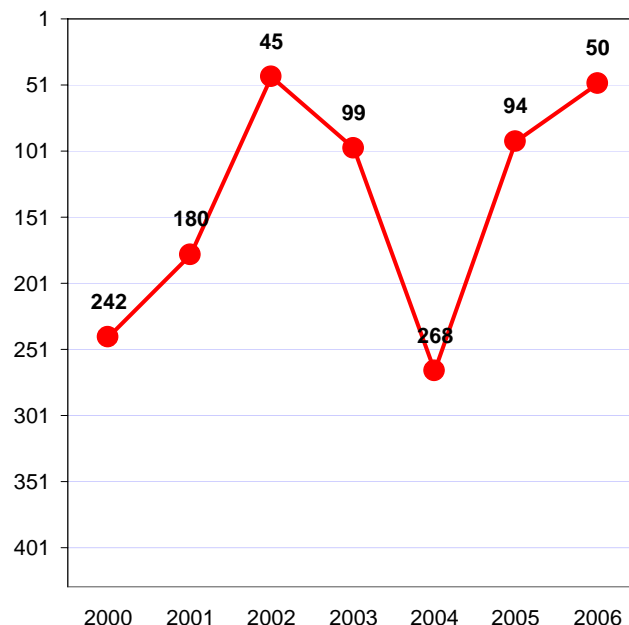
Sauda hadde laveste plassering i 2004, da kommunen var rangert på plass nr 268. Den beste plasseringen hadde Sauda i 2002, da kommunen ble nummer 45.

I 2006 ble Sauda rangert som nummer 50 av 431 kommuner. Dette er den nest høyeste rangeringen som kommunen har oppnådd.

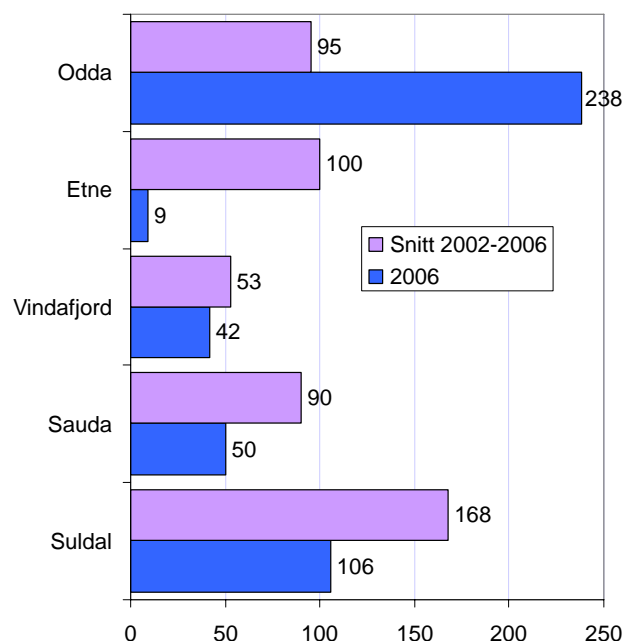
Sauda og nabokommuner

Nabokommunene til Sauda gjør det også bra på næringslivsindeksen. Alle kommunene er rangert langt over gjennomsnittet av norske kommuner når det gjelder gjennomsnittresultat de siste fem årene.

I 2006 er næringsutviklingen svært god i Etne og Vindafjord, mens Odda er litt dårligere enn gjennomsnittet.

Figur 23: Saudas rangering blant de 431 kommunene i landet på næringslivsindeksen.

Figur 24: Sauda og nabokommunenes rangering blant de 431 kommunene i landet på næringslivsindeksen 2006 og gjennomsnitt 2002-2006.

Sauda skår på delindeksene

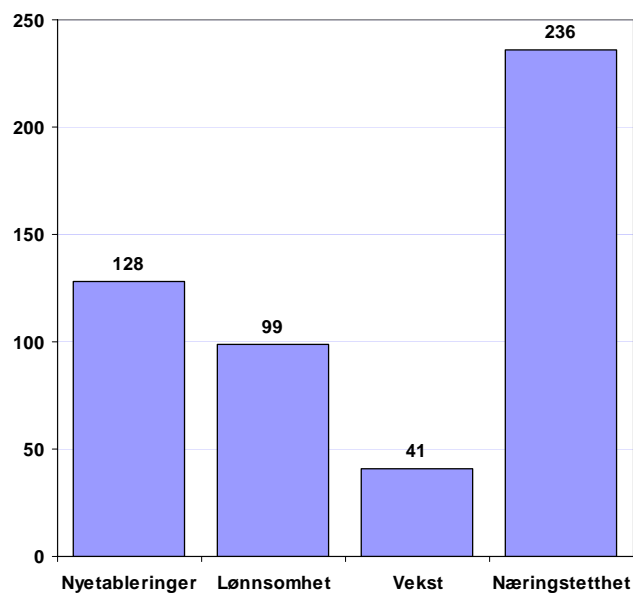
I figuren til venstre ser vi hvordan Sauda har blitt rangert med hensyn til de enkelte delindeksene som utgjør næringslivsindeksen i 2006.

Sauda hadde svært god vekst i næringslivet, og ble rangert som nummer 41 av alle kommunene i landet for denne indikatoren.

Lønnsomheten i næringslivet i Sauda er også bedre enn gjennomsnittet, og her er Saudas rangering nr 99 av 431 kommuner

Sauda hadde også bedre etableringsfrekvens enn medianen av kommunene, og ble rangert på plass nummer 128 for nyetableringer⁹.

Når det gjelder næringstetthet, er Sauda noe dårligere enn gjennomsnittet. Størrelsen på privat næringsliv (antall ansatte) i forhold til folketallet er mindre enn gjennomsnittet, og Sauda får plass nummer 236 for nærings-tetthet.

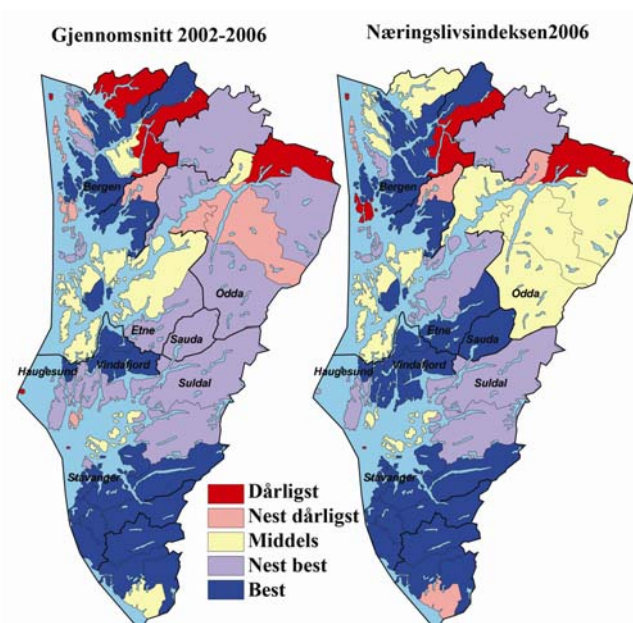
Figur 25: Saudas rangering for de ulike delindeksene som inngår i næringslivsindeksen, 2006.

Kart med næringslivsindeksen

I kartene til høyre kan vi se hvordan kommunene i Rogaland og Hordaland skårer på næringslivsindeksen. Til høyre vises næringslivsindeksen i 2006, og til venstre næringslivsindeksen i gjennomsnitt siste fem år.

Rogaland er det fylket i landet som har den beste næringsutviklingen, og de fleste kommunene gjør det bedre enn gjennomsnittet. Vi ser at både Sauda og nabokommunene, med unntak av Odda i 2006, er "blå" kommuner, dvs kommuner med den beste eller nest beste næringsutviklingen.

Sauda ligger dermed i et område i landet som har generelt god næringsutvikling.

Figur 26: Næringslivsindeksen i 2006, og gjennomsnitt for perioden 2002-2006.

Noter:

¹ Se mer om attraktivitet i rapporten "Attraktivitetsbarometer 2007", som kan lastes ned fra NHOs nettsider:

http://www.nho.no/files/NHO_attraktivitetsbarometer.pdf. Telemarksforskning-Bø har også laget attraktivitetsbarometer for fylkeskommunen i Hordaland med mer utfyllende stoff om dette.

² Analysen er basert på data for alle de 431 kommunene i Norge. Det er gjennomført en multipl regressjonsanalyse hvor netto innenlands flytting er avhengig variabel, med endring i arbeidsplasser og en rekke andre mulige forklaringsvariable som uavhengige variable. I tolkningene må en ta høyde for at årsaks/virkningsforholdene kan gå begge veier, at viktige forklaringsvariable kan mangle, og at det er interne sammenhenger mellom forklaringsvariablene som ikke blir fanget opp.

³ Alle kartene i denne rapporten bruker fargekoder hvor regioner eller kommuner er delt inn i fem kategorier i henhold til rangeringen. Beste kategori er de 20 prosent med de høyeste verdiene, nest beste er fra 20-40 prosent, etc.

⁴ Merk at alle bedrifter teller likt med denne metoden. Små bedrifter vil telle likt med de største. Det samme gjelder målingene av lønnsomhet i neste kapitell. Dersom en bruker summerte tall vil en ofte bare avspeile utviklingen i de største bedriftene, derfor vil metoden vi har brukt være bedre for å få fram geografiske forskjeller. Ettersom både vekst og lønnsomhet er målt med regnskapsdata, vil en ikke fange opp avdelinger av konsern med hovedkontor andre steder. Disse er ofte store arbeidsgivere, men få av antall. Dermed vil dette ikke ha særlig påvirkning på resultatene. I det foregående kapitlet om arbeidsplasser, har vi imidlertid brukt andre datakilder der vi også fanger opp avdelinger med hovedkontor andre steder og ikke regnskapspliktige virksomheter.

⁵ Ikke alle nyregistrerte foretak er reelle nyetableringer, en del registreringer skyldes eierskifte, skifte av selskapsform etc. Omtrent 70 prosent av nyregistreringene er reelle nyetableringer. Her har vi utelatt holdingselskaper fra statistikken, ettersom disse ikke har selvstendig virksomhet. Vi har også utelatt selskapsformer som vanligvis ikke er kommersielle, som foreninger, borettslag etc. Selskapsformer vi har brukt er ASA, AS, ENK, ANS, DA, BA og NUF.

⁶ Næringslivsindeksen brukes også i rangering av næringsutvikling for regioner, les mer i "NæringNM" som publiseres av NHO hvert år.

⁷ Næringstetthet måles som antall sysselsatte i næringslivet i prosent av antall innbyggere.

⁸ Når vi lager næringslivsindeksen for regioner, bruker vi et poengsystem basert på verdiene for de ulike indikatorene. Statistikken for kommuner har imidlertid det problemet at enkelte kommuner bare har et par regnskapspliktige foretak. Disse får dermed lett ekstreme verdier, f.eks 0 prosent lønnsomme bedrifter, eller 100 prosent. Derfor bruker vi rangeringstallene, noe som gjør at dette problemet ikke er så påtakelig.

⁹ Det kan kanskje virke litt rart at Sauda kommer så bra ut for etableringsfrekvensen ettersom vi så at denne lå langt under landsgjennomsnittet. Det er imidlertid slik at de største byene, som Oslo, Bergen og Trondheim har svært høy etableringsfrekvens, og dette drar opp landsgjennomsnittet kraftig. De fleste kommunene har derfor en etableringsfrekvens under landsgjennomsnittet. En kommune som har etableringsfrekvens akkurat som landsgjennomsnittet ville faktisk blitt rangert så høyt som nr 61 av 431 kommuner.